

NEED – een onverwachte reis langs de niet-kustlijn van Nederland

De ochtendzon werpt lange schaduwen over het glooiende landschap terwijl ik mijn eerste stappen zet op de onzichtbare lijn die Nederland van de zee scheidt. Hier, net onder Breda, waar Nederland en België elkaar ontmoeten, begin ik een reis die de grenzen tussen land en water, natuur en menselijk ingrijpen, werkelijkheid en verbeelding doet vervagen.

Mijn plan is bescheiden maar doelgericht: een wandeling van ongeveer 15 kilometer door de Brabantse zandgronden, langs de denkbeeldige nul NAP-lijn. De koptelefoon op mijn oren vult de lucht met het kunstmatige geruis van golven, een constante herinnering aan wat er zou kunnen zijn. De synthetische zegeur die ik af en toe opsnuif, versterkt de illusie van een kustlijn die er niet is.

Het typisch Brabantse landschap ontvouwt zich voor me: een lappendeken van akkers, weilanden en kleine bospercelen. Toch zie ik met mijn getrainde blik subtiele hoogteverschillen die voor de meeste voorbijgangers onzichtbaar blijven. Deze kleine verhogingen en dalen vertellen het verhaal van een land dat eeuwenlang heeft geworsteld met water.

Na een paar kilometer ontmoet ik een vrouw die me fronsend aankijkt.

"Goedemorgen," begin ik, "Mag ik u iets vertellen over het NEED-project voor de Noordzee?"

Ze kijkt sceptisch. "Nog een dam? Hebben we er niet al genoeg?"

Ik glimlach begripvol. "Dit is anders. Het gaat om een dam van Schotland naar Noorwegen om heel Noord-Europa te beschermen."

Ze lacht ongelovig. "Je bent gek! Dat is onmogelijk."

"Met respect," antwoord ik, "ooit dachten we hetzelfde over de Afsluitdijk."

Ons gesprek eindigt met een kleine donatie en veel stof tot nadenken voor ons beiden.

Terwijl de zon hoger klimt, passeer ik een oude boerderij. De bewoner, een man van middelbare leeftijd, is nieuwsgierig naar mijn ongewone uitrusting.

"NEED? Nooit van gehoord, maar ik ben benieuwd. Vertel eens?" vraagt hij enthousiast.

Ik leg uit: "Het is een visie van een enorme dam, van Schotland tot Noorwegen, om de stijgende zeespiegel te trotseren."

We raken verwickeld in een diepgaand gesprek over de technische uitdagingen en de vergelijking met historische projecten. Zijn enthousiasme is aanstekelijk, en hij doneert zelfs 20 euro voor het project.

Na de lunch, ongeveer halverwege mijn dagtocht, kom ik aan bij een kleine dorpskern. Hier ontmoet ik een gehaaste vrouw.

"Heeft u een moment om te praten over de toekomst van ons land?" vraag ik.

Ze blijft staan, ondanks haar haast. "Een megadam? Klinkt duur. Wie gaat dat betalen?"

Haar pragmatische benadering leidt tot een boeiend gesprek over de kosten en alternatieven.

"Ah, ik begrijp het. Een soort wake-up call dus?" concludeert ze, voordat ze een kleine donatie doet.

Terwijl de middag vordert, voel ik de vermoeidheid in mijn benen. De Brabantse zandgronden, hoewel niet zo uitdagend als een berglandschap, eisen hun tol. Toch voel ik me voldaan. Elke stap die ik zet, elk gesprek dat ik voer, draagt bij aan het grotere doel: bewustwording creëren over onze relatie met water en de uitdagingen die de klimaatverandering met zich meebrengt.

Op de derde dag van mijn tocht merk ik iets opmerkelijks. Een jonge vrouw met een rugzak voegt zich bij me.

"Ik hoorde over je project in het dorp," zegt ze. "Mag ik een stukje meelopen?"

Verbaasd, maar blij met het gezelschap, stem ik in. We praten over NEED, over klimaatverandering, over de toekomst van ons land. Aan het eind van de dag neemt ze afscheid, maar niet voordat ze belooft de volgende dag terug te komen - met vrienden.

En ze houdt woord. De vierde dag begin ik met een groepje van vijf mensen. We trekken door de Brabantse velden, onze gesprekken een mengeling van zorgen en hoop. De synthetische zeegeur die ik deel, roept verbazing en gesprekken op over de kunstmatigheid van ons landschap.

Dag vijf brengt tien mensen. Dag zes, twintig. Plotseling lijkt mijn eenzame wandeling te veranderen in iets groters, iets dat ik nauwelijks kan bevatten.

Op dag zeven word ik wakker en zie een menigte buiten de kleine B&B waar ik overnacht. Tenten zijn opgezet in een nabijgelegen veld. Iemand heeft een spandoek gemaakt: "NEED: Voor een Droge Toekomst".

Ik voel me als Forrest Gump, de fictieve hardloper die onbedoeld een beweging startte. Maar dit is geen fictie. Dit is echt, en het groeit met de dag.

Lokale media pikken het verhaal op. "Kunstproject verandert in volksmars voor klimaatbewustzijn", kopt een regionale krant. Mensen komen van heinde en verre om mee te lopen, al is het maar voor een dag.

De gesprekken die ik voer zijn niet langer korte ontmoetingen, maar uitgebreide discussies die uren kunnen duren. We praten over technische details van de NEED-dam, maar ook over persoonlijke zorgen en hoop voor de toekomst.

Een oudere man, leunend op zijn wandelstok, deelt zijn herinneringen aan de watersnoodramp van 1953. Een jonge klimaatactiviste organiseert spontane workshops over duurzaamheid. Een ingenieur schetst zijn visie voor drijvende steden op grote vellen papier die tussen de wandelaars rondgaan.

De nul NAP-lijn is niet langer een onzichtbare grens, maar een levend lint van mensen dat zich door het landschap beweegt. Onze gezamenlijke voetstappen markeren een pad van bewustwording, een route die de urgentie van klimaatadaptatie in het landschap schrijft.

Maar met de groei komen ook uitdagingen. De logistiek wordt complexer. Waar vinden al deze mensen onderdak? Hoe zorgen we voor voldoende voorzieningen? En hoe behouden we de kern van de boodschap terwijl de beweging groeit?

Gelukkig ontstaat er een spontane organisatie. Mensen nemen taken op zich: iemand regelt porta-potties, een ander coördineert met lokale boeren voor kampeerplekken. Een groep studenten zet een mobiele keuken op om de wandelaars te voeden.

Te midden van deze onverwachte ontwikkelingen, probeer ik trouw te blijven aan mijn oorspronkelijke missie. Elke ochtend zet ik mijn koptelefoon op, laat de synthetische golven mijn gedachten vullen, en stap verder op de imaginaire kustlijn.

De mensen om me heen respecteren dit ritueel. Sommigen hebben zelfs hun eigen koptelefoons meegebracht, luisterend naar de zee die er niet is, ruikend aan flesjes met zeegeur die gedeeld worden als waren het relikwieën.

Interviewer: "Welkom bij Vroege Vogels. We hebben vandaag de initiatiefnemer van de NEED-beweging te gast. Kun je ons vertellen hoe dit allemaal begon?"

Ik: "Het begon als een persoonlijke artistieke verkenning. Ik wilde de nul NAP-lijn volgen, de lijn waar ons strand zou liggen zonder dijken. Met synthetisch zeegeuluid en zeegeur wilde ik de kunstmatigheid van ons landschap benadrukken."

Interviewer: "En nu loop je met honderden mensen. Had je dat verwacht?"

Ik: "Absoluut niet. Het laat zien hoezeer dit onderwerp leeft. Mensen willen praten over klimaatverandering, over onze toekomst met water."

Interviewer: "Jullie hebben nu sponsoring van grote bedrijven. Verandert dat de boodschap?"

Ik: "Het is een complexe situatie. We hebben de steun nodig, maar het belangrijkste is dat we het gesprek gaande houden. Over klimaatadaptatie, over de rol van technologie, over onze relatie met het landschap."

Interviewer: "Wat hoop je uiteindelijk te bereiken?"

Ik: "Ik hoop dat we mensen aan het denken zetten. Over hoe we willen leven met water, niet tegen water. Of NEED de oplossing is, weet ik niet. Maar ik weet wel dat we de discussie moeten voeren."

Interviewer: "Dank je wel voor dit gesprek."

Ik: "Dank u wel voor de uitnodiging."

Na het interview keer ik terug naar de groep, die gestaag doorloopt. We hebben Overijssel bereikt, een landschap van weidse uitzichten en eeuwenoude rivierdelta's. Maar terwijl de beweging groeit en de media-aandacht intensiveert, voel ik een toenemende last op mijn schouders.

De verantwoordelijkheid drukt zwaar. Elke beslissing, elke uitspraak lijkt gewicht te dragen dat verder reikt dan ik ooit had kunnen voorzien. 's Nachts lig ik wakker, peinzend over de richting van de beweging, de impact van onze boodschap, de verwachtingen van de honderden mensen die zich bij ons hebben aangesloten.

Filosoof Marli Huijer lijkt mijn worsteling aan te voelen en schrijft: "In de groei van een beweging schuilt een paradox. Hoe groter de impact, hoe kleiner de controle van de initiatiefnemer. Het is als een rivier die zijn eigen loop vindt."

Haar woorden resoneren diep. Ik beseft dat ik een keuze moet maken: of ik word meegesleurd door de stroom, of ik vind een nieuwe manier om mijn rol in te vullen.

Na dagen van innerlijk conflict kom ik tot een besluit. Tijdens een avondlijke bijeenkomst, met honderden verwachtingsvolle ogen op mij gericht, neem ik het woord:

"Vrienden, medewandelaars. Wat begon als een persoonlijke artistieke verkenning is uitgegroeid tot iets groters dan ik ooit had kunnen dromen. Jullie hebben deze beweging gemaakt tot wat ze nu is. En nu is het tijd voor mij om een stap terug te doen."

Een gefluister gaat door de menigte. Ik vervolg: "Vanaf morgen zal ik mijn tocht in stilte voortzetten. Geen interviews, geen toespraken. Ik zal lopen, luisteren, en observeren. De beweging is van ons allemaal - ze heeft mijn stem niet meer nodig om te groeien en te bloeien."

Het nieuws wordt met gemengde reacties ontvangen. Sommigen zijn teleurgesteld, anderen begrijpen het. Hans den Hartog Jager schrijft later die avond: "Met deze

stap transformeert de kunstenaar zichzelf van leider tot symbool. Het is een gewaagde zet die de beweging dwingt zichzelf opnieuw uit te vinden."

De volgende ochtend, als de zon opkomt over de Overijsselse velden, begin ik mijn stille tocht. Ik zet mijn koptelefoon op, laat de synthetische golven mijn gedachten vullen, en stap verder op de imaginaire kustlijn. Om me heen gonst de beweging van activiteit, maar ik ben een eiland van stilte in een zee van geluid.

Vreemd genoeg voelt deze nieuwe rol bevrijdend. Ik kan weer observeren, nadenken, de essentie van het project herbeleven. De druk is niet verdwenen, maar getransformeerd. Ik draag de beweging nu op een andere manier.

Via de hunebedden van Drenthe bereiken we uiteindelijk de provincie Groningen. Het einddoel van onze lange tocht is in zicht. Hier, waar het land de zee ontmoet, besluit ik mijn zelfopgelegde stilte te verbreken. In een spontane bijeenkomst deel ik mijn visie voor een groots slotakkoord: een menselijke keten die, hand in hand, het gehele door ons bewandelde pad beslaat.

De reacties zijn gemengd, maar overwegend enthousiast. Filosoof Marli Huijer schrijft: "Deze menselijke keten symboliseert niet alleen solidariteit in het aangezicht van klimaatverandering, maar ook de verbondenheid van alle regio's die we hebben doorkruist. Het is een krachtig beeld van eenheid in diversiteit."

Kunstcriticus Hans den Hartog Jager is kritischer: "Is dit nog kunst of verwatert het tot spektakel? Toch moet ik toegeven dat het idee een zekere poëtische kracht heeft. Het transformeert het hele land tot een levend kunstwerk."

Journalisten pakken het idee gretig op. De NOS noemt het "een ambitieus plan dat de verbeelding aanspreekt". The Guardian spreekt van "a bold attempt to visualize the scale of the climate challenge".

De logistieke uitdaging is enorm, maar we krijgen onverwachte steun. De provincies waar we doorheen trokken, springen in met ondersteuning. Er komen websites voor aanmelding en plaatstoedeling, EHBO-posten worden ingericht, en dranghekken geplaatst. Daarnaast worden er mobiele toiletten geregeld, waterdistributiepunten opgezet, en wordt er een uitgebreid communicatiesysteem opgezet om de hele keten te coördineren.

Op de dag zelf overtreft de opkomst alle verwachtingen. Honderdduizenden mensen vormen een ononderbroken lijn van Zeeland tot Groningen. Drone-beelden tonen een indrukwekkend lint van mensen dat zich door het Nederlandse landschap slingert, de onzichtbare nul NAP-lijn volgend.

Le Monde: "Une chaîne humaine sans précédent aux Pays-Bas, un cri d'alarme pour le climat."

Der Spiegel: "Niederlande zeigt Einheit im Angesicht des steigenden Meeresspiegels."

The New York Times: "In a Country Shaped by Water, a Human Chain Demands Action on Climate Change."

BBC: "Dutch human chain becomes powerful symbol in climate debate."

Al Jazeera: "From art project to mass movement: The Netherlands shows the world the power of collective action on climate change."

De impact is onmiddellijk voelbaar. Nog dezelfde avond maakt de Europese Unie bekend dat ze het NEED-project hoog op de agenda heeft gezet. In een ongekende move wordt er een substantieel budget vrijgemaakt voor zowel onderzoek naar de haalbaarheid van NEED als voor preventieve maatregelen tegen zeespiegelstijging.

Een woordvoerder van de EU verklaart: "De Nederlandse beweging heeft ons wakker geschud. We beseffen dat we NEED eigenlijk niet nodig zouden moeten hebben. Daarom investeren we nu fors in preventie, maar houden we NEED als een serieuze optie achter de hand."

Als de menselijke keten zich ontbindt en mensen huiswaarts keren, overheerst een gevoel van verbondenheid en urgentie. Het doel is bereikt: NEED heeft de kritische aandacht gekregen die het verdient, en belangrijker nog, het heeft een breder gesprek op gang gebracht over klimaatadaptatie en de toekomst van laaggelegen gebieden wereldwijd.

Uitgeput maar voldaan keer ik terug naar huis. In mijn tas zit nog steeds het flesje synthetische zeageur, een herinnering aan waar dit alles mee begon. Wat startte als een persoonlijke artistieke verkenning heeft zich ontwikkeld tot iets dat ik nooit had kunnen voorzien. De nul NAP-lijn, ooit een onzichtbare grens, is nu een verbindende factor geworden - niet alleen in Nederland, maar ver daarbuiten. Terwijl ik de sleutel in mijn voordeur steek, beseef ik dat hoewel mijn wandeling ten einde is, het gesprek over onze toekomst met water pas net is begonnen.